

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
FILOZOFICKO-
PŘÍRODOVĚDECKÁ
FAKULTA V OPAVĚ

Hodnotící zpráva

k provedení hodnocení tvůrčí činnosti jednotlivých pracovišť
Filozoficko-přírodovědecké fakulty v Opavě

2024

NÁZEV OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ: Umění

HODNOCENÁ PRACOVIŠTĚ:

Institut tvůrčí fotografie

PŘESEDÁ HODNOTÍCÍ KOMISE

Jméno, příjmení, funkce: doc. Mgr. Bohunka Koklesová, Ph. D., rektorka Vysoké školy
výtvarných umění, Bratislava

E-mail: koklesova@vsvu.sk

OSTATNÍ ČLENOVÉ HODNOTÍCÍ KOMISE		
Jméno a příjmení	Pracoviště	Podpis
prof. PhDr. Ing. Václav Macek, CSc,	Vysoká škola múzických umení, Bratislava	
Doc. MgA. Jan Jindra	Ateliér fotografie, Fakulta multimediálních komunikací, Univerzita Tomáše Bati, Zlín	

V Bratislave datum 1. 10. 2024

Podpis _____

(Předseda)

Hodnotiaca správa medzinárodnej hodnotiacej komisie 2024

HODNOTIACA SPRÁVA TVORIVEJ ČINNOSTI ITF FPF SU

Oblasť vzdelávania: Tvorivá fotografia

Hodnotené pracovisko: Inštitút tvojivej fotografie FPF SU v Opave

1. Koncepcia tvorivej činnosti pracoviska

Inštitút tvorivej fotografie je vysokoškolský ústav, ktorý sa zameriava na vzdelávanie v oblasti fotografie vo veľmi širokom kontexte. Zaoberá sa všetkými disciplínami, ktoré sa týkajú vzniku, prezentácie, analýzy a historického zamerania umeleckých fotografií. Vedľa hlavného zamerania na tvorivú fotografiu je neoddeliteľná súčasť programu Tvorivej fotografie aj kurátorské činnosti, príprava a realizácia výstav, fotografických kníh, katalógov a videoprogramov. Dochádza tu ku spojeniu procesu tvorby s jeho predaním publiku. ITF kladie veľký dôraz aj na dejiny a teóriu fotografie, s ktorou súvisí aj bohatá publikačná činnosť, ktorá je výsledkom týchto výskumov.

Inštitút sa tiež venuje projektovej činnosti, ktorá podporuje kreatívnu tvorbu, vedecký výskum a kurátorské aktivity. Pracovisko sa snaží, aby jeho tvorivá činnosť nezostala len na akademickej pôde, ale viedla k neustálemu dialógu s odbornou a širokou verejnosťou. Rozsah a kvalita daných aktivít je v českom aj slovenskom prostredí jedinečná.

Úzka logická previazanosť umeleckej, teoretickej a projektovej činnosti predstavuje unikátnu stratégiu v českom umeleckom školstve. Jej cieľom je vychovávať univerzálne osobnosti, ktoré prekračujú rámec jednej disciplíny.

1. Úroveň tvorivej činnosti

Umelecká, vedecká a kurátorská činnosť pedagógov hrá zásadnú rolu v tom, aby študenti získavali vzdelanie odpovedajúce najnovším trendom nielen v oblasti umenia, ale aj umenovedy. Ich vlastná tvorba sa priamo odráža v ich pedagogickom prístupe. Z pohľadu týchto aktivít dosahuje pracovisko vynikajúcej úrovne, ako aj čo sa týka počtu projektov ale aj ich kvality. Umelecké výsledky pedagógov prof. Jindřicha Štreta, prof. Vladimíra Birguse, prof. Václava Podestáta, doc. Pavla Máry, doc. Josefa Mouchy a ďalších, či už individuálnych alebo skupinových výstav, sú pravidelne súčasťou programov prestížnych galérií v Česku aj v zahraničí. Mnohí z nich sa zúčastňujú významných medzinárodných fotografických festivalov a v posledných rokoch boli prezentovaní v renomovaných galériách na Slovensku, v Poľsku, Francúzku, Nemecku, Maďarsku, Slovinsku a iných štátoch. Z mladšej generácie „stálych“ pedagógov sú aktívnymi autormi aj pedagógovia s hlbokými skúsenosťami v praxi: Mgr. Ondřej Durczak, Ph.D., MgA. Dita Pepe, Ph.D., doc. MgA. Mgr. Tomáš Pospěch, Ph. D. a MgA.. Mgr. Michał Szalast.

Odborný význam majú aj výsledky v oblasti autorských knižných monografií a historických či tematických vedeckých publikácií, ktoré sa dajú nájsť v ponuke uznávaných nakladateľstiev. Pri vedeckej činnosti je vhodné vyzdvihnúť špičkový výskum avantgardnej fotografie a bádania v oblasti vývoja českej, respektíve československej fotografie 20. storočia; ktorú vedie prof. Vladimír Birgus. Ďalej stojí za zmienku analýza vzťahu medzi

sociológiou a fotografiou, zameranou na moravskoslezský región, ktorému sa venuje prof. Jiří Siostrzonek. Publikačná, vydavateľská a kurátorská činnosť doc. Tomáša Pospěcha alebo doc. Josefa Mouchy sa sústreďujú na najvýznamnejšie postavy českej a zahraničnej fotografie. K významným prispievateľom autorskej fotografickej tvorby na českej aj zahraničnej fotografickej scéne patrí prof. Jindřich Štreit, prof. Vladimír Birgus, prof. Václav Podestát, doc. Pavel Pavel Mára. MgA. Dita, Pepe, Ph.D. či MgA. Mgr. Michał Szalast.

Čo ITF výrazne odlišuje od iných vysokých umeleckých škôl, je predovšetkým fakt, že väčšina pedagógov prejavuje medziodborný prístup vo svojej tvorbe. Nielen vystavujú svoje fotografie, ale zároveň sa venujú kurátorskej práci, autorskej tvorbe a často sa zúčastňujú medzinárodných konferencií. Medzi týchto medziodborne aktívnych pedagógov patria určite prof. Vladimír Birgus, doc. Tomáš Pospěch, prof. Jiří Siostrzonek, doc. Josef Moucha, prof. Václav Podestát, dr. Ondřej Dureczak či MgA. Mgr. Michał Szalast.. Medzi výnimočné osobnosti, ktoré sú mezinárodne rešpektovaný umelci, patrí prof. Jindřich Štreit. Na ITF vyučuje tiež 9 externých pedagógov: prof. ak. mal. Otakar Karlas, doc. Mgr. Štěpánka Bielešová, Ph.D., MgA. Marian Beneš, Ph.D., MgA. Jan Brykczyński, Ph.D., MgA. Arkadiusz Gola, Ph.D., Mgr. MgA. Roman Franc, MgA. Ing. Peter Korček, MgA. Štěpánka Stein a MgA. Roman Vondrouš. Mnohí z nich vydali rady kníh a mali mnoho autorských výstav, niektorý z nich dostali prestížne ocenenia (napríklad Roman Vondrouš 1. cenu v súťaži World Press Photo). Doc. Bielešová, MgA. Stein alebo dr. Gola sa taktiež intenzívne venujú kurátorskej činnosti.

Záver: Umelecké resp. tvorivé výstupy ITF patria k mimoriadnym, nadštandardným udalostiam v domácom, aj medzinárodnom prostredí. Ohlasy na ich výstupy ich oprávnené radia k mienkotvorným pracoviskám.

2. Prepojenie tvorivej činnosti so vzdelávacou činnosťou

Pri tvorbe študijného programu je kľúčové mať na pamäti, že hlavným cieľom vzdelávania je zaistiť, aby sa absolventi uplatnili v praxi. Zostava pedagógov na ITF bola navrhnutá tak, aby študentom poskytla maximálne množstvo vedomostí potrebných pre úspešné pôsobenie v najrôznejších oblastiach odbornej a umeleckej fotografie.

Pokiaľ sa pozrieme na štruktúru predmetov a umeleckú orientáciu pedagógov, zistíme, že sú optimálne prepojené. Požiadavky na absolvovanie bakalárskeho stupňa, ktorý sa zameriava na klasické fotografické žánre (ako je krajina, dokumentárna fotografia, móda, portrét atď.), umožňujú študentom naplno využiť dlhoročné skúsenosti pedagógov, ktorý v týchto oblastiach dosahujú vynikajúce výsledky. Dôležitou súčasťou štúdia sú aj fotografické techniky a ich spojenie s grafickým dizajnom. Na bakalárskej a magisterskej úrovni vzdelania sú zastúpené dejiny fotografie a dejiny výtvarného umenia. Po celú dobu štúdia je najdôležitejšia voľná tvorba, u ktorej majú študenti voľnosť vo voľbe témy, štýlu a formálneho prevedenia.

Teoretické predmety vyučujú predovšetkým prof. Vladimír Birgus, doc. Tomáš Pospěch, doc. Josef Moucha a doc. Štěpánka Bielešová, čo odpovedá ich odbornej relevancii. Portrét vyučuje dr. Dita Pepe s MgA. Romanen Francem, dokumentárnu knihu prof. Jindřich Štreit, atď. Dôležité miesto taktiež majú predmety zamerané na teóriu a prax typografie a použité grafiky, ktoré vyučuje prof. ak. mal. Otakar Karlas.

Z ďalších oblastí vzdelávania sa dá menovať napríklad história a prax filmu a videí, ktorú vyučuje MgA. Mgr. Michal Szalast. Tento prehľad by sa dal rozšíriť aj na ďalších pedagógov.

Záver:

V študijnom odbore bakalárskeho stupňa štúdia sa organicky spája tvorba, práca na vlastných umelckých projektoch študentov so vzdelávacou činnosťou.

3. Personálne zabezpečenie a kvalifikačný rast

Personálne zaistenie bakalárskeho a nadväzujúceho štúdia v odbore Tvorivej fotografie odpovedá stanoveným kritériam. Na ITF vyučuje 11 stálych pedagógov s uzatvorenou zmluvou na dobu neurčitú a deväť pedagógov, ktorý pracujú na základe dohody o prevedení práce. Táto kombinácia poskytuje flexibilitu pri úpravách učebného programu tak, aby dokázal reagovať na aktuálne zmeny v umeleckej praxi a na trendy, ktoré sa objavujú ako doma, tak aj v zahraničí. Napríklad využitie umelej inteligencie pri fotografii. Vytvára sa taktiež potrebná diverzifikácia vzdelaní rôznych typov a štýlov fotografie.

Pedagogický zbor charakterizuje jeho medzinárodná štruktúra (českí, poľskí a slovenskí pedagógovia), generačné rozvrstvenie (medzigeneračný dialóg od nedávnych absolventov po starších pedagógov) a v prípade interných zamestnancov taktiež nebýval vysoký počet pedagógov s titulom docent alebo profesor (z 11 pedagógov sú 4 profesori - prof. PhDr. Vladimír Birgus, prof. Mgr. Václav Podestát, prof. Mgr. Jiří Siostrzonek, Ph.D. a prof. Mgr. Jindřich Štreit, dr. h. c. a traja docenti – doc. MgA. Pavel Mára, doc. Mgr. Josef Moucha, a doc. Mgr. MgA. Tomáš Pospěch, Ph. D. Dvaja pedagógovia – MgA. Dita, Pepe, Ph.D. a MgA. Mgr. Ondřej. Durczaak, Ph.D. absolvovali doktorské štúdium a majú všetky predpoklady aby sa v blízkej dobe habilitovali. V pedagogickom zbore je okrem starších pedagógov aj rada strednej a mladšej generácie.

Niekoľko habilitačných riadení pedagógov ITF sa uskutočnilo ako na domovskej škole, tak aj na ďalších vysokých školách v Českej republike a v zahraničí. ITF disponuje aj dobre štruktúrovaným tímom, ktorý poskytuje podporu pre všetky ich činnosti.

Záver:

Personálne zabezpečenie študijného odboru Tvůrčí fotografie splňuje najnáročnejšie požiadavky, pretože menoslov pedagógov obsahuje kľúčové osobnosti českej fotografickej scény. Rozširovanie pedagogického zboru o osobnosti z nastupujúcich generácií ponúka dobrú prognózu do budúcnosti – vzhľadom na ich neustály kvalifikačný akademický rast je oprávnené očakávať, že výmena generácii bude plynulá.

4. Tvorivá činnosť študentov doktorandského štúdia

Súčasťou doktorského štúdia sa okrem práce na teoretickej a umeleckej časti dizertačnej práce taktiež organizujú výstavy, ktoré predstavujú čiastočné výstupy ich tvorby, účasť na

konferenciách a publikačnej aktivity. Doktoranti v týchto oblastiach dosahujú výnimočné výsledky. Ich zapojenie do kolektívnych výstav ITF, a to nielen na organizačnej a kurátorskej úrovni, ale aj umeleckej, je stálou súčasťou ich doktorantského portfólia. Doktoranti vystavujú v krajinách ako USA, Japonsko, Veľká Británia, Francúzsko, Poľsko, Slovensko a Nemecko, pričom veľa krát ide o renomované inštitúcie vrátane Pompidouovho centra v Paríži, Folkwang múzea v Essenu alebo Múzea súčasného umenia v Krakove, ktoré dbajú na vysokú úroveň svojich výstavných plánov.

Teoretické práce doktorantov majú výskumný charakter a ich kvalita je niekedy porovnateľná s odbornými textami v oblasti umenia a vedy. ITF sa snaží zaistiť, aby úroveň doktorantských prác spĺňovala najprísnejšie kritéria v oblasti histórie a teórie fotografie. O kvalite doktorantských prác svedčí aj to, že niektorí doktoranti publikujú svoje obhájené práce v českých alebo poľských vydavateľstvách. Všetky dizertačné práce sú zverejnené podobne ako bakalárske a diplomové práce v Univerzitnej knižnici v Opave aj na webe www.itf.cz, webarchivovanem v Národnej knižnici v Prahe.

Na Inštitúte tvorivej fotografie doposiaľ úspešne absolvovalo 21 doktorantov. Medzi absolventmi, ktorí sa v nasledujúcich rokoch presadili ako fotografi, umelci a kurátori na medzinárodnej scéne (prostredníctvom výstavnej činnosti a ocenení), patrí napríklad Tomáš Pospěch (docent ITF FPF SU a kurátor Uměleckoprůmyslového múzea v Prahe, autor mnohých kníh a kurátor výstav), Rafał Milach (profesor Filmovej školy Krzysztofa Kiesłowského na Slezské univerzite v Katoviciach, víťaz súťaže World Press Photo a držiteľ Ceny Ericha Salomona, jediný poľský člen agentury Magnum), Dušan Kochol (riaditeľ Mezinárodného Off festivalu a Galerie FOG v Bratislave), Michaela Hrubá (riadiťka Oddelenia múzea elektrotechniky a médií Národného technického múzea v Prahe), Ondřej Durczak (pedagog na ITF FPF SU, kurátor a autor alebo spoluautor 14 kníh), Katarzyna Sagatowska (pedagogička na Filmovej škole v Lodži, vedúca galérie Jednostka ve Varšavě), Jana Hunterová (držiteľka mnohých ocenení Czech Press Photo a Slovak Press Photo, vyučuje na Střední umělecké škole v Liberci), Arkadiusz Gola (externý pedagóg na ITF FPF SU, autor mnohých kníh a výstav, víťaz významných súťaží) a Jan Brykczynski (externý pedagóg na ITF FPF, Filmovej školy v Lodži a Akademii výtvarných umení v Gdaňsku, držiteľ ceny Syngenta, ktorého fotografie boli vystavené aj v Centre Pompidou v Paríži). Všetci absolventi pracujú v odbore, mnohí vyučujú na vysokých a stredných školách, vystavujú a publikujú. Medzi významné osobnosti patria aj súčasní doktoranti ako Roman Vondrouš, Roman Franc a Peter Korček. Inštitút získal v auguste 2024 novú akreditáciu pre doktorské štúdium, ktoré opäť otvorí v akademickom roku 2024/2025.

Záver:

Na záver je možné konštatovať, že výber študentov do tretieho stupňa štúdia, aj ich školiteľské vedenie, je mimoriadne úspešné. Výstupy ich tvorivej činnosti či už forme publikácií, alebo výstav (najmä v Česku, Poľsku, Slovensku), svedčia o ich životaschopnosti na národnej a medzinárodnej scéne.

5. Riešené projekty

Veľká časť projektov, ktoré boli v uplynulých rokoch realizované, sa sústredili na prezentáciu prác študentov, teda kurátorské a výstavné aktivity. To je dôležitý aspekt pri hodnotení z

pohľadu akreditácie bakalárskeho a nadväzujúceho štúdia. Väčšina žiadostí o rozvojové projekty pokryla náklady spojené s prezentáciou študentov a pedagógov ITF na domácich a medzinárodných fotografických výstavách.

Medzi významnejšie projekty patria tie, ktoré sa opierajú o výskum v oblasti dejín fotografie. Väčšina riešení projektov prepája českú, poľskú a slovenskú fotografiu. ITF sa každoročne zapojuje do univerzitných projektov SGS. Pod vedením prof. Vladimíra Birgusa sa uskutočnili projekty ako *Česká, slovenská a poľská fotografie od avantgardy po súčasnosť* alebo *Česká, slovenská a poľská fotografie v medzinárodnom kontextu*, ktoré mali viacročnú dobu trvania a kvalitné výstupy. Ďalším dôležitým projektom bol TAČR (TL02000265) s názvom *Vesnice je svět. Proměny společenského klimatu na Bruntálsku 1978–2018 v kontextu fotografií Jindřicha Štreita (2018–2021)*. Ďalšie projekty realizované ITF boli financované Ministerstvom školstva, mládeže a telovýchovy.

Záver: Je prirodzené, že projekty úzko súvisia s témami, zameraním jednotlivých výstav ITF či už individuálnych alebo skupinových. Vedecko-výskumné projekty bývajú občas podporené aj grantom z celoštátnych zdrojov, ich záverečné práce bývajú pre spracovanie dejín umenia mimoriadne prínosné.

Aj výskumná práca umelcov/pedagógov sa realizuje v rámci ich tvorivej činnosti.

6. Národná a medzinárodná spolupráca

Inštitútu tvorivej fotografie je vlastná spolupráca s medzinárodnými inštitúciami. Tá spočíva predovšetkým na príprave a realizácii kolektívnych výstav študentov a pedagógov. Nech už v galériách súčasného umenia, fotografických výstavných sieňach alebo na fotografických festivaloch. U tých je dôležité vyzdvihnúť, že ITF reaguje v rámci open call a musí sa so svojimi návrhmi presadiť v rámci ostatných škôl pri definitívnej selekcii diel pre festival. Je možné konštatovať, že aktívna účasť na týchto festivaloch znamená, že ITF je schopná obstáť v národnej i medzinárodnej konkurencii.

Študenti a pedagógovia získali už na niekoľkých fotografických udalostiach rôzne významné ocenenia. V rámci národnej spolupráce sa dajú zaznamenať aktivity smerom k Múzeu umenia v Olomouci a účasťou niekoľkých pedagógov a študentov na akciách ako World Press Photo, Czech Press Photo a Slovak Press Photo. Spolupráce s galériami národného alebo regionálneho charakteru sú taktiež časté. Čo sa týka medzinárodnej spolupráce, je možné zmieniť prezentáciu prác študentov a pedagógov v rámci Mesiaca fotografie v Bratislave, Fotofestivalu v Lodži, festivalu Transphotographique v Lille i ďalších festivaloch v Kolíne nad Rýnom, Berlíne, Mnichove, Paríži, Budapešti, Katoviciach, Białystoku, Opolí, Poznani a mnoho ďalších centier fotografie. Národná a medzinárodná spolupráca sa realizuje aj na publikačnej úrovni. Pedagógovia sa taktiež účastnia medzinárodných projektov - z nedávneho obdobia sa dá zmieniť spolupráca na histórii autorských fotografických kníh v strednej a východnej Európe, ktorú v roku 2019 zorganizovalo Centrum kultúry v Krakove.

ITF je vysoko hodnotený za výstavnú činnosť v celonárodnom Registri Umeleckých Výstupov (RUV) a dlhodobou ziskava najvyšší počet bodov nielen od všetkých katedier Slezskej univerzity, ale tiež medzi deviatimi českými katedrami so zameraním na fotografiu. To potvrdzuje aj tabuľka žiadostí o akreditáciu doktorského štúdia na ITF.

Podíl	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem
ITF	3057,50	3134,95	2976,00	4054,30	4686,50	17 847,25
Celkem SU v Opavě	3915,00	3831,30	4247,22	5320,77	5899,45	23 213,74

Záver: Národná a medzinárodná spolupráca ITF sa týka rovnako výstav ako aj výskumu v oblasti dejín a teórie fotografie. Spolupráca s renomovanými domácimi aj zahraničnými inštitúciami dokladuje kredit, ktorým ITF disponuje.

8. Spoločenský význam tvorivej činnosti

Spoločenský význam tvorivej činnosti pedagógov a študentov - výstavný, publikačný, výskumný - naplňuje rôznorodé požiadavky na zmyslupnosť každej z týchto aktivít. Podstatnou a nezanedbateľnou reflexiou súčasného sveta stále zostávajú umelecké diela. Tvorba študentov a pedagógov ITF originálnym spôsobom charakterizácie a umeleckej interpretácie doby, v ktorej žijeme.

Spoločenský význam činnosti ITF sa premieta aj do rozsiahlej publikačnej a následne aj popularizačnej osvetovej praxe. Kvalitne vzdelávať, viesť k slobodnej tvorivej činnosti a vedecky uvažovať sú podstatné aspekty pre vzájomnú interakciu ITF a spoločenským zázemím, v ktorom pôsobí.

Mimoriadne dôležitý je aj rozsah výskumnej činnosti študentov a pedagógov ITF sústredený nielen na dejiny českej, slovenskej a poľskej fotografie. ITF sa systematicky venuje mapovaniu českého a poľského Slezska, a to nielen z hľadiska vizuality, ale tiež z pohľadu postupného naplňovania doteraz nespracovaných tém z dejín fotografie tohto regiónu. Zahraniční študenti tejto českej fotografickej školy tak paradoxne bohato prispievajú k historiografii slovenskej a poľskej fotografie, ktorá sa práve v týchto krajinách z hľadiska kvalifikačných vysokoškolských prác venuje len malý počet študentov.

V neposlednom rade sa ITF výsledky svojej práce podielali aj na vzdelávacej činnosti. Prostredníctvom svojich absolventov, ktorí nachádzajú svoje uplatnenie na školách, v kurzoch pre verejnosť, ale aj ďalších kultúrnych, organizačných a projektových aktivitách v prospech spoločnosti.

Záver: Spoločenský význam tvorivej činnosti ITF sa nedá spochybniť a je nezastupiteľný.

7. Spolupráca pracoviska s verejnosťou / regiónom

Inštitút tvorivej fotografie veľmi intenzívne a dlhodobo spolupracuje s regionálnymi výstavnými inštitúciami. Každý mesiac ITF pripravuje výstavu v galérii Opera Národného divadla moravskoslezského v Ostrave. Tu sú často prezentované práce študentov ITF. ITF pravidelne spolupracuje s Domom umenia v Opave, kde sa pri príležitosti jubilei ITF uskutočnia rozsiahle výstavné prehliadky výsledkov pedagogickej činnosti ITF. Kultúrno-umelecký priestor KUPÉ v Opave je tak jadrom mnohých regionálnych aktivít - výstav, prednášok a prezentácií pedagógov a študentov ITF.

Záver: Je veľmi dôležité niesť zodpovednosť akademického prostredia za region, v ktorom sa škola nachádza. Je to zodpovednosť voči spoločnosti, ktorá vytvára zázemie a podporu pre akademické prostredie.

1. Spôsob a výsledky vnútorného hodnotenia tvorivej činnosti pracoviskom.

ITF každoročne ku koncu akademického roka usporiada autoevaluáciu svojho vzdelania, tvorivej a výskumnej činnosti. Súčasťou vnútornej evaluácie ITF je aj evaluačná správa, ktorá zmapuje a vyhodnotí tvorivú a pedagogickú činnosť ITF.

Predsedníčka:

doc. Mgr. Bohunka Koklesová, Ph.D., rektorka Vysoké školy výtvarných umení v Bratislave

.....

Členovia:

doc. MgA. Jan Jindra, vedoucí Ateliéru fotografie, Fakulta multimediálních komunikací, Univerzita Tomáše Bati, Zlín

.....

MgA., Vysoká škola múzických umení v Bratislave, riaditeľ Stredoeurópskeho domu fotografie v Bratislave

.....

